

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 5Co/461/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7616211493
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 05. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrej Šalata
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2018:7616211493.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Andreja Šalatu a sudcov JUDr. Slávky Zborovjanovej a JUDr. Jána Slobodníka v právnej veci žalobcu C. Y., U., T. R. XXXX/XX, zastúpeného JUDr. Michal Krutek, s.r.o., Trnava, Hlavná 11, IČO: 47 254 581, proti žalovanému C. W., T. R. XXX, zastúpenému JUDr. Dášou Bajanovou, advokátkou, Spišská Nová Ves, Starosaská 3, o neplatnosť listiny o vydedení a závetu v súvisiacej časti, o odvolaní žalobcu proti rozsudku 8C/252/2016-87 z 27.7.2017 Okresného súdu Spišská Nová Ves

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok vo výroku III. a IV.
Žalovanému p r i s u d z u j e náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie (ďalej aj súd) rozsudku rozhodol: I. Určuje, že listina o vydedení, ktorou S. Y., T..XX.X.XXXX, T. H. T. R. XXX, G. T. D. vydedila C. Y., T..XX.X.XXXX, U. C. T. R. XXXX/XX, U., napísaná 24.04.2006 je neplatná. II. Určuje, že dôvody vydedenia C.. Y.M., T..XX.X.XXXX, U. C. T. R. XXXX/XX, U. S.. Y., T..XX.X.XXXX, T. H. T. R. XXX, G. T. D. uvedené v listine o vydedení z 24.4.2006 nie sú dané. III. V prevyšujúcej časti žalobu zamieťa. IV. Strany sporu nemajú nárok na náhradu trov konania.
2. V odôvodnení rozsudku uviedol, čoho sa žalobca, žalobou doručenou mu 29.7.2016, domáhal (čo tiež žiadal), čím ju odôvodňoval, čo žalovaný v písomnom vyjadrení k žalobe uviedol (na čo poukazuje, resp. na čo poukázal a chcel poukázať, čo do spisu predložil a akého je názoru), vymenoval dôkazné prostriedky, ktorými vykonal dokazovanie a zistil tento skutkový stav, konkrétne čo zistil zo závetu a listiny o vydedení, spísaných 2.4.2006 poručiťkou - matkou žalobcu S.. Y., ktorá zomrela 2.3.2016 a z prvého závetu a listiny o vydedení, spísaných poručiťkou ešte 24.6.2002, zo spisu 11D/39/2006, čo vyplýva z darovacej zmluvy so zriadením vecného bremena, uzavretej medzi starými rodičmi žalobcu Š. Z. D. „“ ako darcami a žalobcom a jeho manželkou I. ako obdarovanými 15.5.1997, z úmrtých oznámení, z rozhodnutia NÚP, OÚP Trnava, čo vyplynulo zo žiadosti o rozviazanie pracovného pomeru doručovanej žalobcom firme REIN, Bratislava, zo žiadosti poručiťky zo 7.1.2002, z čestného prehlásenia starej matky D.. Z. zo 4.1.2002 a jej písomného prehlásenia z 8.1.2002, čo je zrejmé z kúpnej zmluvy uzavretej 5.2.2002 medzi žalobcom, jeho manželkou a poručiťkou ako predávajúcimi a I.. V. I. ako kupujúcou, čo vyplýva z listu o prehliadke mŕtveho a štatistického hlásenia o úmrtí vystaveného 2.7.2002, čo je zrejmé z vyúčtovania cintorínskych služieb Trnava, čo vyplynulo z výpovede žalobcu (čo popieral, resp. čo poprel, čo poručiťke vytýkal), čo žalovaný, ktorý zotrval na svojom písomnom stanovisku ďalej uviedol, čo svedkyňa I. Š. (žalobca je jej zaťom) vo svojej svedeckej výpovedi potvrdila, resp. čo tvrdila, čo svedok Š. W.V. vo svojej svedeckej výpovedi uvádzal, a konštatoval, že žalobca poberal od 1.5.2001 do 31.8.2001 peňažný príspevok za opatrovanie svojich starých rodičov D.. Z. Š.. „“ v celkovej sume 29 562 Sk, že počnúc od 30.9.2001 do 31.12.2001 na základe dohody o pracovnej činnosti pracoval vo firme IMV ALLTRANS SPEDITION, Trnava a, že poberal od 1.1.2002 do 31.7.2002 peňažný príspevok za opatrovanie svojej starej matky D.. Z., ktorá bola osobou ťažko zdravotne postihnutou.

Ďalej, citujúc znenie § 192, § 194 CMP a § 469a ods.1 písm. a./b/,ods.2 O. z., uviedol: Po konštatovaní, že listina o vydedení obsahuje všetky zák. predpísané formálne a obsahové náležitosti, zisťoval a na základe hodnotenia výsledkov vykonaného dokazovania posudzoval, či boli dané dôvody vydedenia žalobcu z hľadiska zákonne taxatívne stanovených dôvodov vydedenia, ktoré boli konkrétne vymedzené poručiteľom. Vydedením rozumieme jednostranný výslovný prejav poručiteľkinej vôle, ktorým sa odníma potomkovi ako neopomenuteľnému dedičovi právo, ktoré by mu inak patrilo podľa zák. Vydedenie ako jednostranný právny úkon poručiteľky musí spĺňať určité materiálne a formálne náležitosti. Materiálnou náležitosťou vydedenia je (okrem všeobecných požiadaviek pre platnosť právnych úkonov) existencia konkrétneho dôvodu vydedenia uvedeného v zák. § 469a ods.1 O. z. taxatívne vypočítava dôvody vydedenia a zaraďuje ich do 4 skupín. Pre všetky dôvody je charakteristické negatívne správanie sa potomka v rozpore s dobrými mravmi. Žalobca, ktorého si poručiteľka s manželom osvojili v marci 1978, žil s rodičmi aj starými rodičmi Š. Z. D. „.. v rodinnom dome (dvojdom) do r.1996, kedy sa odsťahoval ku rodičom svojej priateľky S. U. T. O.. U. X. Odchod od rodičov zdôvodňoval tým, že poručiteľka jeho priateľku považovala za nevhodnú nevestu a vyhodila ju z domu. V septembri 1996 sa konala jeho svadba s I., M.. Š.. Poručiteľka poprela, že by bola ona aj jej manžel pozvaní na svadbu, avšak z fotodokumentácie predloženej žalobcom, ako aj výpovede jeho „svorky“ I.. Š. vyplynulo, že na obrad aj hostinu poručiteľka s manželom a dedko žalobcu Š.. Z. pozvaní boli, avšak svadobnej hostiny sa zúčastnil len Š.. Z.. Stará matka žalobcu D.. Z. už v tej dobe bola imobilná. Je nutné uviesť, že tento súdny spor je sporom medzi synom poručiteľky a priateľom poručiteľky, ktorá zomrela 2.3.2016, avšak svojho syna vydedila prvýkrát už 27.6.2002 a potom 24.4.2006 teda to nebola jej posledná vôľa pred smrťou. K právnym úkonom došlo 10 a 14 rokov pred jej smrťou. Tým, že zriadila nový závet v r.2006, ktorý sa svojim obsahom odlišoval v osobe závetného dediča a majetku (ktorý zanechala pre prípad svojej smrti) od závetu z r.2002, sa závet z r.2002 zrušil. Iná je skutočnosť pokiaľ ide o poručiteľkou spísané listiny o vydedení, nakoľko listina o vydedení z 27.6.2002 je textovo úplne zhodná s listinou o vydedení spísanou poručiteľkou 24.4.2006, teda sú v nich uvedené totožné dôvody vydedenia. Z hľadiska časového je nutné upriamiť pozornosť na to, že poručiteľka spísala prvú listinu o vydedení, ktorou svojho syna vydedila 24.6.2002, teda pár mesiacov potom ako došlo k úmrtiu jej otca (december 2001), predaju domu v Bratislave (5.2.2002), v čase kedy ešte žila jej matka (zomrela 1.7.2002) a kedy už vlastnila byt v Spišskej Novej Vsi a druhú listinu o 4 roky neskôr, obe neboli spísané tesne pred smrťou poručiteľky, ale stalo sa tak 14 a 10 rokov pred jej smrťou. V konaní zisťoval či matka žalobcu mala skutočné dôvody, aby svojho osvojeného syna vydedila, či dôvodom vydedenia mohla byť skutočnosť, že sa dospelý syn bez súhlasu jej aj manžela v auguste 1996 odsťahoval k priateľke, že ju a jej manžela nepozval septembri 1996 na svoju svadbu, že napriek tomu, že žalobcu poručiteľka prosila, aby navštívil svoju nemocného otca, ukázal mu vnuka, neurobil to, že sa vyjadril že nie je synom jej a jej manžela a teda nemajú ani vnuka, že odmietol zomierajúceho otca odviezť do nemocnice, že sa nepostaral o otcov pohreb, že neprišiel na pohreb otca so svojou rodinou, že keď sa v r.1999 presťahoval s rodinou do domu a poručiteľka ochorela, nebol ju navštíviť v nemocnici, nezaujímal sa o jej zdravotný stav, že sa jej vyhrážal počas spoločného bývania že vypne plyn aj elektrinu ak aj za jeho rodinu nebude platiť poplatky za tieto služby, že neprispieval na údržbu a opravu domu, že odmietol poručiteľku odviezť na tomto aute do nemocnice v apríli 2001, že ju počas pobytu v nemocnici navštevoval, prečo nereagoval na telefonát ošetrojúceho lekára, či prinútil poručiteľku k predaju domu kde mal svoj podiel. Otázkou je, či u poručiteľky nešlo len o neuvážené a urýchlené rozhodnutie matky hnevajúcej sa na svojho jediného syna, že darovaním nadobudol on a jeho manželka vlastníctvo jej rodičov, že náhlil s predajom domu ku ktorému mala citový vzťah, alebo či skutočne o ňu nejaval záujem a na takéto rozhodnutie zásadného významu mala dôvody. Z vyjadrenia svedka Š.. W. ohľadom vzťahov medzi žalobcom a jeho matkou vyplynulo, že medzi žalobcom a poručiteľkou sa to celé pokazilo v r.2002, tiež žalovaný sa vyjadril v tom duchu, že poručiteľka tlak syna aby „bom“ predali vyriešila tak, že ak chce dom predať, tak nech sa stará o starú matku. Je nutné si uvedomiť, že záujem či intenzita kontaktov sa musí posudzovať objektívne, pretože žalobca aj žalovaný mali na stupeň záujmu o poručiteľku rozdielny názor. Z výpovede strán sporu ale aj svokry žalobcu vyplynulo, že poručiteľka mala vážne výhrady voči jeho manželke, čo ovplyvnilo vzťahy medzi matkou a synom. Postoj poručiteľky k neveste prehľbil už existujúce komunikačné problémy so synom a napriek tomu, že syn „z“ rodinou žili s rodičmi poručiteľky v jednom dome, nedošlo k zblíženiu, naopak, poručiteľka sa zamykala v svojej časti domu, nekontaktovala sa so synom a jeho rodinou dokonca ani so svojimi rodičmi. Samotný žalovaný vo svojej výpovedi potvrdil, že matka žalobcu mala voči jeho manželke výhrady pre jej aroganciu, ale aj to, že nie žalobca, ale jeho matka bola tou osobou, ktorá svoju domácnosť pred ním zamykala a tým, že len ona disponovala s kľúčmi od svojej domácnosti, znemožnila kontakt s ňou nie len žalobcovi, ale aj svojim vnukom a vlastným rodičom a tak nemali vedomosť o jej zdravotnom stave či priateľovi. V konaní bolo výpoveďou žalobcu, fotodokumentáciu,

výpoveďou svedkyne I. Š. preukázané, že napriek tomu, že poručiiteľka kládla synovi za vinu, že sa o ňu nezaujíma, ona sama o udržiavanie príbuzenských vzťahov nestála. Bolo nevšímavá k tomu, že mladá rodina jej syna s malými deťmi zabezpečuje starostlivosť o jej biologických rodičov (imobilnú matku a „prestarlého“ otca) o ktorých mala morálnu povinnosť postarať sama i keď jej nedarovali svoju polovicu nehnuteľnosti. Nemalou mierou prispela k tomu, že vzťahy medzi ňou a synom boli vlažné a formálne, že spolu riešili len praktické veci okolo domu a že syn o ňu nejavił záujem aký by o svoju matku javiť mal, tak ako ona ku nemu neprechovávala materské city. Prístup poručiiteľky k žalobcovi spôsobil dokonca to, že syn po predaji domu zobral starú matku (vlastnú matku poručiiteľky) a odišiel do Trnavy, čím matka žalobcu absolútne stratila kontakt nie len so synom ale aj s vlastnou matkou. Mala prítom vedomosť, kde jej matka „zo“ synom býva, či už zo svadobného oznámenia syna alebo z kúpnej zmluvy uzavretej 5.2.2002 kedy došlo k odpredaju domu v Bratislave, tiež mala telefónne č. nie len na syna, ale aj na synových svokrovcov, na rozdiel od žalobu, ktorý okrem jej telefónneho č. o adrese jej bydliska vedomosť nemal. Poručiiteľka sa, aj so žalovaným, odsťahovala na Východ Slovenska a po smrti svojho manžela a otca si prázdne miesto po nich v živote nevyplnila záujmom o svoju biologickú matku, či vnúčatá, ale sa od najbližšej rodiny úplne izolovala. V prípade vydedenia z dôvodu uvedeného v § 469a ods.1 písm. a/,b/ O. z., sa nevyhnutne musel zaoberať otázkou či žalobca skutočne v priebehu 4 mesiacov (kedy spísala listinu o vydedení a závetom odkázala svoj majetok neznámej osobe, ktorú nepoznal ani žalobca, ani žalovaný, ani svedkovia) neprejavoval skutočný interes o svoju matku, neposkytol jej patričnú pomoc, ktorú nevyhnutne potrebovala, príp. či jej odmietol pomoc poskytnúť. Podľa jeho názoru, v čase kedy poručiiteľka syna vydedila neexistovali pre jeho vydedenie dôvody. Nemožno hovoriť o neprejavovaní trvalého a nepretržitého záujmu syna o matku, ak od posledného kontaktu medzi matkou a synom uplynulo len pár mesiacov. Pokiaľ ide o neposkytnutie pomoci, nebolo zistené ani to, že by v tomto rozhodnom období poručiiteľka od syna pomoc skutočne nevyhnutne potrebovala, pretože bez cudzej pomoci si nebola schopná zabezpečiť svoje životné potreby, ani že by sa nečakane ocitla v stave núdze, príp. že by syna o pomoc vyslovene žiadala, ale on by jej pomoc poskytnúť odmietol. V takejto situácii sa podľa vyjadrenia žalovaného nenachádzala ani v r.2006, kedy okrem diabetes iné vážnejšie zdravotné problémy nemala. Žalobca preukázal, že rodičov na svadbu pozval, otca v nemocnici navštívil, ale pre slabú komunikáciu „z“ matkou nevedel o jeho zlom zdravotnom stave, nevedel ani o tom, že matka bola hospitalizovaná, že má priateľa, na údržbe nehnuteľnosti sa spolupodieľal a pokiaľ išlo o predaj domu, všetko sa realizovalo za prítomnosti poručiiteľky. Z uvedeného vyplýva, že poručiiteľka skutočne vydedila svojho syna ako neopomenuteľného dediča neoprávnene, pretože dôvody vydedenia neboli dané. Žalobca vo vzťahu k poručiiteľovi neporušoval dobré mravy a aj keď neprejavoval taký záujem o matku aký by ako potomok prejaviť mal, bola to reakcia na správanie matky, ktorá o kontakt so synom nestála a svojim správaním k synovi značnou mierou prispela k narušeniu ich vzájomných vzťahov. Ona sama pre svojho syna nebola vzorom starostlivého dieťaťa o rodiča, keďže ponechala celú váhu povinností spojených s opaterou o svoju imobilnú matku na žalobcu. Práve jej správanie sa k rodičom mohlo byť dôvodom pre „ktorí“ starí rodičia darovali svoj majetok radšej žalobcovi (ktorý nebol ich biologickým vnukom) a jeho manželke ako vlastnej dcére, ktorá zrejme starostlivosť o rodičov podmieňovala participáciou na ich majetku. Žalovaný na podporu svojich tvrdení, na rozdiel od žalobcu neprodukoval žiadne dôkazy, nepreukázal, že by poručiiteľka skutočne stála o blízky príbuzenský vzťah „medzi so“ synom, že by sa jej nezaujem syna citovo dotýkal, že by jej vadil natoľko, že by podnikala nejaké kroky k zmene, že potrebovala, ale aj požadovala od syna pomoc v chorobe a starobe, ale on bol k jej potrebám ľahostajný. V danom prípade teda ide skôr o vzájomné naštrbené vzťahy medzi matkou a synom, pričom na tom, že medzi matkou a synom neboli štandardné vzťahy mal svoj podiel nie len syn, ale aj matka, ktorá synovi nedávala veľa príležitostí, nesnažila sa o zlepšenie bežných príbuzenských vzťahov, odmietala životnú partnerku syna, pretože mala voči nej výhrady a najhlavnejším dôvodom bolo, že jej vlastní rodičia jej nedarovali svoj majetok a preto dospel k záveru, že nemožno spravodlivo žiadať, aby výlučne žalobca niesol zákonné dôsledky vydedenia za nefunkčnosť vzťahu medzi matkou a synom spôsobenú najmä majetkovými spormi. Za právne irelevantné považuje aké vzťahy boli medzi synom a matkou po r.2006, pretože sa tak stalo potom ako matka závet a listinu po vydedení spísala. Cituje znenie § 479 O. z. Pokiaľ by bol závet sčasti neplatný preto, lebo nespĺňa podmienky § 479 O. z., ide s poukazom na § 40a O. z. o tzv. relatívnu neplatnosť. V takomto prípade sa závet považuje za platný, kým sa dedič dotknutý týmto závetom jeho neplatnosti nedovolá. Dovolanie sa neplatnosti právneho úkonu je jednostranný hmotno-právny úkon adresovaný účastníkom právneho úkonu a možno ho urobiť oznámením alebo námietkou, a to aj ústne. Tento prejav vôle musí vyjadrovať jednak skutočnosť, že ide o uplatnenie relatívnej neplatnosti a tiež aj konkrétnu vadu právneho úkonu, ktorá má v danej veci relatívnu neplatnosť za následok. V konaní žalobca preukázal, že má naliehavý právny záujem na určení neplatnosti listiny o vydedení, resp. že nie sú dané dôvody vydedenia, avšak

v tomto prípade, okrem listiny o vydedení, bol spísaný aj závet. Žalobca sa žalobou dožaduje nie len neplatnosti listiny o vydedení, ale napádal aj relatívnu neplatnosť samotného závetu. Nárok žalobcu ako neopomenuteľného dediča je súčasťou jeho dedičského práva. Toto právo musí uplatniť už v rámci konania o prejednaní dedičstva pred súdnym komisárom, ktorý sa s touto otázkou vyporiada, právne ju sám posúdi v dedičskom konaní, pretože nejde o pohľadávku voči dedičom zo závetu. Keďže v dedičskom konaní 11D/39/2016, ktoré doposiaľ nie je právoplatne ukončené, žalobca namietal dôvody vydedenia aj obsah samotného závetu, nie je v tomto súdnom konaní daný naliehavý právny záujem na určení neplatnosti závetu a nemohol rozhodovať ani o tom, že žalobca je povolaný dedič ako zákonný dedič v I. skupine. Preto podľa § 137 písm. d), čo do určenia neplatnosti závetu (z dôvodu nesplnenia podmienok § 479 O. s. p.) a určenia, že žalobca má právo dedič ako zákonný dedič, žalobu žalobcu zamietol. Ohľadom trov konania zisťoval, či neexistujú žiadne tak výnimočné a osobitné okolnosti, ktoré by bolo nutné zohľadniť ako dôvody hodné osobitného zreteľa a pre ktoré by v tomto prípade bola namiesto aplikácia §257 C. s. p., a dospel k záveru, že použitie tohto ust. nie je aktuálne. Vzhľadom na pomer procesného neúspechu žalobcu v pomere k procesnému úspechu žalovaného je však nutné aplikovať § 255 ods.2 C. s. p., a vysloviť, že strany sporu nemajú na náhradu trov konania nárok. Je tak nielen v súlade so zásadou pomeru úspešnosti v konaní, no aj v súlade so všeobecnou zásadou spravodlivosti konania, aby tak žalobca, ako aj žalovaný neboli „zaťažení“ povinnosťou nahradiť trovy konania druhého účastníka, ktorému s bránením práva vznikli.

3. III. Proti uvedenému Rozsudku podal žalobca odvolanie v časti výroku č. III a výroku č. IV z dôvodov podľa § 365 ods.1 písm. d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, h) rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. V bode I. uvádza, ako súd rozsudkom rozhodol a v bode II., čo sa v odôvodnení uvedeného rozhodnutia, o. i., uvádza. IV. Cituje znenie § 194 ods.1, veta č.1,ods.2 CMP. Opakuje, akého určenia sa, o. i., žalobou na určenie neplatnosti listiny o vydedení a súvisiacej časti závetu, doručenou súdu 29.7.2016, domáhal, a s akým odôvodnením súd uvedenému žalobnému návrhu nevyhovel. S uvedeným názorom súdu nie je možné súhlasiť. Pokiaľ súd dospel k názoru, že relatívnu neplatnosť časti závetu je povinný uplatniť už v rámci konania o prejednaní dedičstva pred súdnym komisárom, ktorý sa s touto otázkou vysporiada a právne ju sám posúdi, v tejto súvislosti poukazuje na Uznesenie súdu 11D 36/2016-42 z 8.6.2016 (ďalej aj ako Uznesenie; poznámka žalobcu) a cituje, čo v ňom uviedol. Z uvedeného Uznesenia súdu bez akýchkoľvek pochybností vyplýva, že bol odkázaný na určenie svojho dedičského práva formou podania žaloby na Okresnom súde (ďalej len OS) Spišská Nová Ves. Zo znenia o určenie svojho dedičského práva je zrejmé, že sa jedná o dedičské právo v jeho celosti, t.j. nielen určenie neplatnosti listiny o vydedení a neexistencie dôvodov vydedenia, ale aj určenie neplatnosti príslušnej časti závetu. Považuje za nevyhnutné poukázať na tú skutočnosť, že úlohou súdov je rozhodnutím odstrániť protiprávny stav a nastoliť stav právnej istoty. V prípade, ak by súd nevyhovel žalobe aj v časti o určenie neplatnosti časti závetu, nebolo by uvedené súdne rozhodnutie konečným, ale zrejme by z dôvodu úpravy vzájomných práv a povinností medzi ním a Žalovaným vyvolalo potrebu ďalších súdnych sporov. V. V súvislosti s dovolaním sa relatívnej neplatnosti časti závetu ním, resp. existencie jeho naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti časti závetu poukazuje na rozsudok OS Levice 11C/491/2012 z 19.6.2014 v nasledovnom znení (cituje ho). OS Levice v uvedenom rozsudku rozhodol, že závet poručiťľa je neplatným v časti, v ktorej poručiťľ z predmetu dedičstva nezanechal žalobkyni polovicu jej zákonného podielu a zároveň určil že listina o vydedení je neplatná a nie sú dané ani dôvody vydedenia. Krajský súd (ďalej len KS) v Nitre vo svojom rozsudku 25Co/167/2015 z 28.10.2015 potvrdil uvedený rozsudok OS Levice 11C/491/2012 z 19.6.2014 ako vecne správny. Cituje, čo na doplnenie uviedol. V obdobných dedičských sporoch už zhodne rozhodlo viacero súdov Slovenskej republiky (ďalej len SR) z čoho jednoznačne vyplýva, že sa jedná o spor, v ktorom existuje ustálená judikatúra od ktorej sa súd neodôvodnene odchyľil bez náležitého odôvodnenia. K preukázaniu existencie ustálenej judikatúry poukazuje na rozhodnutia KS Košice v rozsudkoch 2Co727472015 z 2.6.2016, 7CoD/12/2014 z 18.6.2015 a KS Trenčín v rozsudku 5Co/245/2016 z 19.4.2017 v ktorých súdy zhodne rozhodli o neplatnosti listiny o vydedení ako aj o neplatnosti časti závetu. V súvislosti s dovolaním sa relatívnej neplatnosti časti závetu ním, resp. existencie jeho naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti časti závetu poukazuje aj na rozsudok Najvyššieho súdu (ďalej len NS) SR 5Cdo 211/2009 z 31.8.2010 v nasledovnom znení (cituje ho). Má za to, že sa žalobou podanou na súde a doručenou Žalovanému dovolal relatívnej neplatnosti časti závetu v ktorej bol opomenutý ako zákonný dedič a zároveň preukázal svoj naliehavý právny záujem. Je toho názoru, že súd pochybil, keď nerozhodol, že závet poručiťľky S.. Y., T..XX.X.XXXX, T. H. T. R. XXX, G. T. D., z 24.4.2006 je neplatný v časti, v ktorej S.. Y., T..XX.X.XXXX, T. H. T. R. XXX, G. T. D. z predmetu dedičstva nezanechala „C. Ž.“ polovicu jeho zákonného dedičského podielu a žalobu v uvedenej časti zamietol. Z priebehu konania pred súdom

vyplývalo, že Žalovaný nesúhlasil ani len s časťou žalobného návrhu a tento vytrvale v celosti popieral. Zároveň má za nepochybné, že ak by notár ako súdny komisár, resp. súd mali pochybnosti o tom, či existuje na jeho strane naliehavý právny záujem, nepochybné by v tomto smere vykonali nevyhnutné dokazovanie a to najmä v kontexte tej skutočnosti, že predmetné konanie je sporom o dedičské právo podľa CMP. Považuje za nevyhnuté upozorniť aj na skutočnosť, že § 137 CSP v znení neskorších predpisov obsahuje len demonštratívny výpočet žalobných dôvodov. Zrejme pisárskou chybou súd v bode 50. svojho Rozhodnutia uviedol nesprávne označenie § 479 O. s. p namiesto § 479 O. z. a § 137 písm. d) namiesto § 137 písm. c) CSP. Z uvedenej časti rozhodnutia nie je ani zrejmé, aké nesplnenie podmienok podľa § 479 O. z. okrem toho, že ako „nepomenuteľný“ dedič nie je uvedený v závete, má súd na mysli. Pokiaľ by mal súd skutočne na mysli § 137 písm. d) CSP, poukazuje na skutočnosť, že uvedené znenie CSP neobsahuje ako podmienku jeho aplikácie preukázanie naliehavého právneho záujmu, ale obsahuje len podmienku, aby daná právna úprava vyplývala z osobitného predpisu, čo § 479 O. z. bez akýchkoľvek pochybností je. V prípade, ak mal súd skutočne na mysli § 137 písm. c) CSP, opätovne odkazuje na uvedený rozsudok NS SR 5Cdo 211/2009 z 31.8.2010 a súvisiace vyjadrenie o neliehavom právnom záujme. Z dôvodovej správy k § 137 písm. a) a písm. d) vyplýva, že záujmom zákonodarcu bolo vylúčiť všetky nepotrebné a nezmyselné žaloby o určenie neplatnosti/platnosti právnych úkonov a iných právnych skutočností, ktoré vyvolávajú ďalšie spory a mŕňajú sa účelu žaloby určovacej. Je toho názoru, že príliš formalistické posudzovanie naliehavého právneho záujmu by mohlo rovnako viesť ku vzniku ďalších sporov a de facto je v rozpore s účelom určovacej žaloby. VI. V kontexte uvedeného považuje za nesprávny aj výrok č. IV. Rozhodnutia súdu (opakuje jeho znenie, ako aj znenie odôvodnenie tohto výroku súdom). Cituje znenie § 257 CSP a § 55 CMP. Súd dospel k názoru, že aplikácia § 257 CSP nie je aktuálna a teda že v danom konaní neexistujú dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by odôvodňovali nepriznanie trov konania. Je toho názoru, že nakoľko sa podanou žalobou riadne a včas domáhal svojich práv neopomenuteľného dediča na príslušnom súde a jeho úspech v spore mal predstavovať 100 %, sú splnené všetky podmienky na to, aby súd priznal mu náhradu trov konania v plnej výške. Bol bez svojho zavinenia poškodený na svojich právach ako neopomenuteľný dedič a ich ochrany sa musel domáhať až cestou podania žaloby na súde, v dôsledku čoho mu vznikli nemalé náklady a nebolo by v súlade s § 55 CMP, aby tieto znášal v plnej miere. VII. Na základe uvedeného preto navrhuje, v súlade s § 388 CSP, zmeniť rozhodnutie súdu tak, že výrok č. III. a výrok č. IV. sa zmení nasledovne: Súd určuje, že závet poručiťky S.. Y., T..XX.X.XXXX, T. H. T. R. XXX, G. T. D., z 24.4.2006 je neplatný v časti, v ktorej S.. Y., T..XX.X.XXXX, T. H. T. R. XXX, G. T. D. z predmetu dedičstva nezanechala C.. Y., T..XX.X.XXXX, U. C. T. R. XXXX/XX, U. polovicu jeho zákonného dedičského podielu. Žalobca má nárok na náhradu trov konania voči Žalovanému v rozsahu 100 %.

4. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu, o. i., uviedol: Navrhuje v celom rozsahu potvrdiť rozhodnutie súdu prvého stupňa, čo sa týka výroku č. III. a č. IV. v súlade s § 387 CSP, pretože je rozhodnutie súdu vecne správne. Čo sa týka výroku, že súd v prevyšujúcej časti žalobu zamietla, prvostupňový súd zamietol žalobu v časti, v ktorej sa žalobca domáhal určenia, že závet poručiťky je neplatný v časti, ktorej poručiťka z predmetu dedičstva nezanechala žalobcovi ako svojmu synovi polovicu jeho zákonného dedičského podielu. Sú správne právne vec posúdil, pretože ide o nárok žalobcu ako neopomenuteľného dediča a tento nárok je súčasťou jeho dedičského práva a toto právo musí uplatniť v rámci konania o prejednanie dedičstva pred súdnym komisárom. Sú správne v rozsudku v odôvodnení pod bodom 49 uviedol, že v rámci dedičského konania pod č. 11D/39/2016, ktoré nie je právoplatne ukončené, žalobca namietal dôvody vydedenia aj obsah samotného závetu a preto nie je v tomto súdnom konaní daný naliehavý právny záujem na určenie neplatnosti závetu. Sú nemohol ani rozhodovať o tom, že žalobca je povolaný dedič ako zákonný dedič v 1.skupine. Dôvody odvolania, ktoré žalobca uvádzal vo svojom odvolaní a hlavne, čo sa týka poukázania na jednotlivé rozhodnutia súdov, je toho názoru, že každý prípad má iný skutkový základ. V danom prípade žalobca v rámci dedičského konania, tak ako je to uvedené v odôvodnení rozsudku, namietal v rámci dedičského konania, ktoré nie je právoplatne ukončené, okrem dôvodov vydedenia aj obsah samotného závetu. Čo sa týka odvolania žalobcu voči výroku, že strany sporu nemajú nárok na náhradu trov konania, poukazuje na to, že prvostupňový súd správne právne vec posúdil ohľadom trov konania, keď žiadnej strane sporu nepriznal trovy konania. Poukazuje na to, že nepodal odvolanie voči výroku rozsudku súdu pod por. č. I. a II. Na základe uvedeného navrhuje, čo sa týka výroku rozsudku pod por. č. III. a IV., tieto, tak ako je uvedené, v celom rozsahu potvrdiť a uplatňuje si trovy odvolacieho konania, ktoré žiada priznať v plnom rozsahu.

5. Žalobca k vyjadreniu žalovaného zaslal nasledovné vyjadrenie (repliku): I. V plnom rozsahu sa pridriava ním podaného Odvolania z 15.8.2015 (ďalej aj ako Odvolanie; poznámka žalobcu) a to v celom jeho rozsahu. Čo do obsahu argumentácie Žalovaného, s touto sa nemôže stotožniť ani len v časti. Napriek nepopierateľnej skutočnosti, že každý prípad posudzovaný pred súdmi má iný skutkový

základ, sa v materiálnom právnom štáte uplatňuje inštitút predvídateľnosti práva/súdnych rozhodnutí, kedy by sudy SR mali v skutkovo podobných veciach rozhodovať podobne a od ustálenej judikatúry sa bez dôkladného odôvodnenia neodchyľovať. V uvedenej súvislosti poukazuje aj na Rozsudok NS SR ISŽd/36/2011 z 15.5.2012 v nasledovnom znení (cituje ho). Ako už poukázal v ním podanom Odvolaní, v obdobných dedičských sporoch už zhodne rozhodlo viacero súdov SR z čoho jednoznačne vyplýva, že sa jedná o spor, v ktorom existuje ustálená judikatúra od ktorej sa súd neodôvodnene odchyľil bez náležitého odôvodnenia. Z Vyjadrenia Žalovaného nie je zrejmé, v čom spočíva rozdiel medzi ním uvedenou a početnou judikatúrou súdov SR a týmto konkrétnym sporom. II. K časti Vyjadrenia Žalovaného, týkajúcej sa vecného odôvodnenia správnosti výroku súdu o nepriznaní náhrady trov konania opakuje časť bodu VI. odvolania (str.5; č.l.108). III. Opakuje bod VII. odvolania str.6; č.l.108 p. v.). 6. Rozsudok, okrem výroku III. a výroku IV., nebol odvolaním napadnutý, nadobudol právoplatnosť (§ 367 ods.1 a § 379 CSP), preto nebol v uvedenom rozsahu v odvolacom preskúmaný.

7. Odvolací súd bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods.1 CSP - na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem) prejednal odvolanie v rozsahu vyplývajúcom z § 379 CSP a rozsudok vo výroku III. a výroku IV. potvrdil podľa § 387 ods.1 CSP, lebo je vecne správny, aj jeho dôvody sú správne, preto sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku, na čom nič nemení ani odvolanie.

8. Žalobcom uplatnené odvolacie dôvody nie sú dané.

9. Podľa ustálenej súdnej praxe inými vadami, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci [§ 365 ods.1 písm. d) CSP] sú všetky vady prejavujúce sa v chybnom postupe súdu pri dokazovaní, v nesprávnom posudzovaní procesných otázok, ktoré neboli predmetom samostatného rozhodovania, v chybnom poučovaní strán sporu a v ďalších nedostatkoch v jeho činnosti, ku ktorým došlo v priebehu konania alebo v súvislosti s rozhodovaním, pričom spôsobilým odvolacím dôvodom nie sú bez ďalšieho, ale len vtedy, ak sú dôsledkom takého porušovania predpisov procesného práva, ktoré mohlo mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

10. Žalobcom v odvolaní uvedené skutočnosti neumožňujú záver, žeby konanie na súde bolo takou inou vadou postihnuté.

11. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav, t. zn. vyvodzuje zo skutkového zistenia, aké práva a povinnosti majú strany sporu podľa príslušného právneho predpisu a nesprávnym právnym posúdením veci [§ 365 ods.2 písm. h) CSP] je jeho omyl pri aplikácii práva na zistený skutkový stav (skutkové zistenie), pričom o mylnú aplikáciu právnych predpisov ide, ak použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť alebo aplikoval správny predpis, ale nesprávne ho vyložil, príp. ho na daný skutkový stav inak nesprávne aplikoval (z podradenia skutkového stavu pod právnu normu vyvodil nesprávne právne závery o právach a povinnostiach strán sporu) a použitie správneho ust. neznamena iba opísanie jeho dikcie, ale i jeho správne priradenie k zistenému skutkovému stavu alebo inak vyjadrené posúdením veci po právnej stránke treba rozumieť výklad o tom, z ktorých ust. zák. alebo iného právneho predpisu vychádzal (prečo pod tieto ust. podradil zistený skutkový stav) a ako ho príp. vyložil, a výklad o tom, aké majú strany sporu na základe zisteného skutkového stavu podľa týchto ust. vo vzťahu k predmetu konania práva a povinnosti a ako bola preto vec rozhodnutá.

12. Súd použil správny právny predpis, správne ho aj vyložil a na daný skutkový stav ho i správne aplikoval, tzn. z podradenia skutkového stavu pod právnu normu vyvodil správne závery o právach a povinnostiach strán sporu.

13. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku (§ 387 ods.2 CSP) možno doplniť:

14. Podľa § 137 písm. d) CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

15. Žaloby vyvolané sporom o dedičské právo, ktorý vznikol v priebehu konania o dedičstve, sú žalobami o určenie právnej skutočnosti. Ich procesná prípustnosť vyplýva z § 194 CMP. Ak rozhodnutie sporu o dedičskom práve závisí od posúdenia sporných skutočností, odkáže dedičský súd uznesením toho z domnelých dedičov, ktorého dedičské právo sa javí ako menej pravdepodobné, aby podal žalobu na určenie spornej právnej skutočnosti. Žalobný návrh je v týchto prípadoch vymedzený uznesením dedičského súdu. Uznesenie dedičského súdu podľa § 194 CMP by malo (v zásade) vymedziť predmet budúceho sporu tak, aby obsahom petitu bola otázka skutková, a nie otázka, ktorá zahŕňa aj právne posúdenie veci. Právne posúdenie sa má totiž vykonať v konaní o dedičstve (v mimo- sporovom konaní). Platný závet alebo neplatný závet sú zložené právne skutočnosti. Skladajú sa totiž z určitých skutkových elementov (hypotéza právnej normy) a ich právneho posúdenia (dispozícia právnej normy). Petítom žaloby podľa § 194 CMP preto nemá byť určenie platnosti alebo neplatnosti závetu, ale žaloba podľa

§ 194 CSP sa má týkať len skutkovej otázky. Na základe rozsudku o určení právnej skutočnosti bude úlohou dedičského súdu vec právne posúdiť a vyhodnotiť, či závet je platný alebo je neplatný.

16. Podľa Čl.2 ods.1 CSP ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty.

17. Podľa ods.2 cit. čl. právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

18. Rozhodnutia, na ktoré žalobca poukazuje a o ktorých tvrdí, že boli vydané v obdobných dedičských sporoch, nie sú rozhodnutiami najvyšších súdnych autorít a preto ich nemožno považovať za ustálenú rozhodovaciu prax, na ktorú mal súd prihliadať.

19. Podľa § 396 ods.1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

20. Podľa § 255 ods.1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

21. Podľa § 262 ods.1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

22. Podľa ods.2 cit. ust. o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

23. Žalovaný mal v odvolacom konaní plný úspech, preto mu bola priznaná náhrada jeho trov v plnom rozsahu, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie.

24. Pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté: 3 hlasy za (§ 393 ods.2 druhá veta CSP).

Poučenie:

Proti rozsudku odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa

predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom.

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.